



Crna Gora
Ministarstvo pravde

**INFORMACIJA O POTREBI RJEŠAVANJA PITANJA BEZBJEDNOSTI U
SUDSTVU I DRŽAVNOM TUŽILAŠTVU**

Podgorica, mart 2023. godine

I UVOD

Bezbjednost nosilaca pravosudnih funkcija, zaposlenih u pravosudnom sistemu i korisnika pravosudnih usluga, predstavlja neophodan uslov za obezbjeđenje nezavisnosti, efikasnosti i dostupnosti pravosuđa.

U prethodnom periodu, i pored činjenice da je stvoren normativni i strateški okvir za unapređenje bezbjednosti pravosudnih organa, pitanje bezbjednosti pravosudnih organa u praksi nije u potpunosti riješeno.

II NORMATIVNI OKVIR

Zakonom o sudovima ("Službeni list CG", broj 11/15) i **Zakonom o Državnom tužilaštvu** ("Službeni list CG", broj 11/15) koji su stupili na snagu 20.03.2015. godine, u posebnim glavama propisane su odredbe koje su odnose na poslove obezbjeđenja.

Razlog da se ovi poslovi posebno prepoznaju u ovim zakonima bile su tadašnje izmjene Zakona o unutrašnjim poslovima kojima je bilo predviđeno da od 1. jula 2015. godine policijski službenici neće više vršiti poslove obezbjeđenja objekata sudova i državnih tužilaštava.

Tako su u Zakonu o sudovima i Zakonu o Državnom tužilaštvu iz 2015. godine **normirane odredbe o poslovima sudskog i tužilačkog obezbjeđenja, na način što je propisano da se u Vrhovnom sudu i Vrhovnom državnom tužilaštvu obrazuju službe za poslove obezbjeđenja**, a ostavljena je i mogućnost da se poslovi obezbjeđenja mogu povjeriti i privrednom društvu koje se bavi poslovima zaštite lica i imovine.

Ovim zakonima, pored ostalog, propisani su i uslovi za obavljanje poslova obezbjeđenja, određeni poslovi obezbjeđenja i ovlašćenja, nabavka oružja, kao i data mogućnost organizovanja zajedničkog obavljanja ovih poslova za sudove i državna tužilaštva koji su smješteni u istoj zgradi.

Navedenim zakonima je predviđeno da poslovi obezbjeđenja lica, imovine i objekata u skladu sa novim zakonskim rješenjima počnu da se obavljaju od 1. jula 2015. godine. Takođe, zakonima je bilo predviđeno i donošenje podzakonskih akata kojima će se propisati način izdavanja i obrazac službene legitimacije, kao i izgled uniforme službenika obezbjeđenja.

Saglasno zakonskim ovlašćenjima, *Ministarstvo pravde je u junu 2015. godine donijelo Pravilnik o obrascu službene legitimacije i izgledu službene uniforme službenika obezbjeđenja sudova i Pravilnik o obrascu službene legitimacije i izgledu službene uniforme službenika obezbjeđenja državnih tužilaštava*, koji su objavljeni u "Službenom listu CG", br. 32/15, a stupili na snagu 04.07.2015. godine.

U skladu sa zakonskim odredbama, Vrhovni sud i Vrhovno državno tužilaštvo izmijenili su akte o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, u cilju obrazovanja službi za poslove obezbjeđenja.

Naime, *Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Vrhovnog suda Crne Gore*, na koji je Vlada dala saglasnost u *junu 2015. godine*, bilo je predviđeno obrazovanje *Službe za poslove sudskog obezbjeđenja* sa 51 izvršiocom, određujući njihov broj prema stvarnim potrebama svakog suda pojedinačno. Raspoređivanje službenika u skladu sa ovim Pravilnikom trebalo je da se izvrši u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Međutim, *donošanjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Vrhovnog suda Crne Gore*, na koji je Vlada dala saglasnost u *maju 2019. godine*, *Služba za poslove sudskog obezbjeđenja izbrisana je kao organizaciona jedinica ovog suda*.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Vrhovnog državnog tužilaštva, na koji je Vlada dala saglasnost u *julu 2016. godine*, bilo je predviđeno obrazovanje *Službe za poslove tužilačkog obezbjeđenja* sa 25 izvršilaca, određujući njihov broj prema stvarnim potrebama svakog državnog tužilaštva pojedinačno. Raspoređivanje službenika u skladu sa ovim Pravilnikom trebalo je da se izvrši u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Nadalje, *Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Vrhovnog državnog tužilaštva*, na koji je Vlada dala saglasnost u *aprilu 2019. godine*, bilo je predviđeno obrazovanje *Službe za poslove tužilačkog obezbjeđenja* sa 23 izvršilaca. Raspoređivanje službenika u skladu sa ovim Pravilnikom trebalo je da se izvrši u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Takođe, *Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Vrhovnog državnog tužilaštva*, na koji je Vlada dala saglasnost u *junu 2021. godine*, bilo je predviđeno obrazovanje *Službe za poslove tužilačkog obezbjeđenja* sa 23 izvršilaca. Raspoređivanje službenika u skladu sa ovim Pravilnikom trebalo je da se izvrši se u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

I pored stvaranja normativnih uslova za formiranje službi obezbjeđenja u sudovima i državnim tužilaštvima, *ove službe nikad nijesu počele sa radom*, tako da danas većinu zgrada sudova i državnih tužilaštava i dalje obezbjeđuju službenici Uprave policije.

III STRATEŠKI OKVIR

Strategijom reforme pravosuđa 2019-2022 i pratećim akcionim planovima za njenu implementaciju, kao poseban operativni cilj određeno je unapređenje infrastrukture, dostupnosti i sigurnosti pravosudnih objekata.

U analizi stanja i identifikaciji nedostataka u Strategiji je konstatovano da značajniji napredak nije zabilježen u oblasti sistema sigurnosti objekata pravosudnih organa. Zgrade u kojima je smještena većina pravosudnih organa ne odgovaraju njihovoj namjeni i zahtjevima bezbjednosti, što se ogleda u neadekvatnim radnim prostorijama, lošem stanju zgrada, prostorija za smještaj pritvorenih lica, maloljetnih učesnika u krivičnim postupcima, posebnih ulaza za službena lica, pritvorena lica, određenu kategoriju žrtava, nepostojanju posebnih prilaza za lica sa invaliditetom itd. Suđenja se često odvijaju u manjim sudijskim kancelarijama, koje su neuslovne za vođenje

sudskih postupaka i u kojima stepen bezbjednosti učesnika u postupcima nije na zadovoljavajućem nivou. Nije primijećen napredak u pogledu mjera kontrole koje se sprovode u sudovima. I dalje ne postoji standardizovana praksa koja se odnosi na mjere bezbjednosti prilikom ulaska u sud. Nivo bezbjednosne kontrole je povećan u postupcima za krivična djela organizovanog kriminala, korupcije i ratnih zločina.

U januaru 2019. godine, uz podršku eksperata koji su angažovani preko projekta EUROL II, izrađen je *Izveštaj o procjeni infrastrukture pravosudnih organa u Crnoj Gori*, sa odgovarajućim zaključcima i konkretnim preporukama za unapređenje infrastrukture pravosudnih organa na kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom planu.

Kao posebne aktivnosti predviđene Akcionim planovima za implementaciju ove Strategije bilo je planirano kontinuirano unapređivanje sigurnosti pravosudnih objekata i usvajanje protokola o postupanju prilikom ulaska u zgrade.

Vrhovni sud i Vrhovno državno tužilaštvo usvojili su Kućni red, u kojem je sadržan protokol za ulazak u zgradu i kretanje kroz zgradu svih lica. Takođe, kao posebna aktivnost planirana je rekonstrukcija/adaptacija 6 objekata sudstva, i to zgrada u kojim se nalaze Vrhovni/Apelacioni/Viši sud u Podgorici; Viši/Osnovni sud u Bijelom Polju; Osnovni sud u Podgorici; Osnovni sud u Nikšiću; Osnovni sud u Beranama i Osnovni sud u Kotoru, koja će započeti tokom ove godine.

IV AKTIVNOSTI MINISTARSTVA PRAVDE

Cijeneći prioritetni značaj hitnog rješavanja pitanja bezbjednosti pravosudnih organa ministar pravde Marko Kovač je tokom 2022. godine održao niz sastanaka sa rukovodiocima sudskih instanci povodom problema bezbjednosti u sudovima i pokrenuo aktivnosti koje iziskuju dodatna materijalna sredstva u smislu organizacije kvalitetne službe koja će se baviti zaštitom objekata sudstva i državnog tužilaštva. Na sastancima sa predsjednicima sudova zaključeno je da svi sudovi urade analizu postojećeg stanja i iskažu potrebe za rješavanjem problema u kadrovskom i materijalnom smislu, a koje se tiču poslova obezbjeđenja.

Sa sastancima je zaključeno da posebno objekat u kojem se nalazi Osnovni sud u Podgorici nije adekvatan za rješavanje ovog problema u bezbjednosnom smislu, pa je upravo zbog toga Ministarstvo pravde **iniciralo postupak izgradnje Palate pravde**. U sklopu ovog kompleksa bi se nalazili objekti Osnovnog, Višeg, Upravnog i Privrednog suda, kako bi se na sveobuhvatan i kvalitetan način riješio problem smještajnih kapaciteta sudova u Podgorici i koji će po okončanju zadovoljavati sve standarde sa bezbjednosnog aspekta.

Takođe, Vlada je u septembru 2022. godine usvojila **Informaciju o potrebi rješavanja pitanja prostornih kapaciteta Vrhovnog državnog tužilaštva, Specijalnog državnog tužilaštva i Višeg državnog tužilaštva u Podgorici**.

V OCJENA STANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE BEZBJEDNOSTI

I pored činjenice da su 2015. godine stvoreni normativni uslovi za formiranje službi za poslove obezbjeđenja u sudovima i Državnom tužilaštvu, u praksi ove zakonske odredbe nikada nijesu implementirane, odnosno navedene službe nikada nijesu formirane na način koji je predviđen zakonom.

Takođe, može se konstatovati da u prethodnom periodu nijesu zabilježeni pomaci u pogledu sigurnosti i unaprjeđenja fizičke dostupnosti zgradama sudova i državnih tužilaštava, na šta ukazuje činjenica da većinu pravosudnih objekata i dalje obezbjeđuju službenici Uprave policije, bez dovoljno kadra i tehničkih sredstava.

U prilog ovoj činjenici nažalost idu i raniji događaji u Sudu za prekršaje u Podgorici i Osnovnom sudu u Baru, kao i nedavni napadi u Osnovnom državnom tužilaštvu na Cetinju, Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici i Osnovnom sudu u Podgorici.

Budući da zakonska rješanja daju dvije mogućnosti za vršenje ovih poslova, i to kroz zapošljavanje službenika obezbjeđenja u sudu i državnim tužilaštvima ili obezbjeđivanje ovih objekata kroz angažovanje pravnih lica ovlašćenih za obavljanje poslova zaštite i obezbjeđenja, u najskorijem roku treba pružiti adekvatan odgovor na rješavanje ovog pitanja, uz primjenu svih bezbjednosnih standarda.